

PM 2007:121 RII (Dnr 465-2783/2005, 461-845/2007)

Redovisning av projekt inom miljömiljarden samt ansökan om utökat bidrag för projekt B43 (markförbättrande åtgärder för stadens gatuträd)

Borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande

1. Projekt B43, "Markförbättrande åtgärder för stadens gatuträd" erhåller 13,7 mnkr i utökat bidrag från miljömiljarden.
2. Ändringen av projekt B43, "Markförbättrande åtgärder för stadens gatuträd" godkänns.

Föredragande borgarrådet Mikael Söderlund anför följande.

Ärendet

Trafik- och renhållningsnämnden ska utifrån mål och prioriteringar i budget 2007 göra en översyn av nämndens projekt inom miljömiljarden för att därefter fatta beslut om en fortsättning eller inte för respektive projekt. Trafik- och renhållningsnämnden har också i beslutet om verksamhetsplanen 2007 uppdragit åt kontoret att återkomma till nämnden med alternativa förslag och konsekvenser av avbrytande av projektet "lokaler för fastighetsnära insamling".

Trafikkontoret har gjort en förnyad genomgång av kontorets miljömiljardsprojekt och anför följande. Efter genomgången av projekten är kontorets förslag att samtliga projekt, utom ett, bör fullföljas i enlighet med projektplanen.

Trafik- och renhållningsnämnden bedriver ett så kallat miljömiljardsprojekt, benämnt B43 "Markförbättrande åtgärder för stadens gatuträd". Projektet har inkommit med en ändringsanmälan där nämnden bland annat vill pröva/utveckla nya metoder och utveckla system för att samla trottoarvatten till träden. Projektet som hitintills varit begränsat till innerstaden byggs genom den föreslagna ändringen även ut till ytterstaden där växtbäddsmiljön är annorlunda. Den samlade kunskapsmassan och kompetensen kring goda villkor och åtgärder för stadens gatuträd förbättras genom ändringen. Erfarenheterna kan ligga till grund för en plan för hur staden skapar långsiktigt goda livsmiljöer för stadens gatuträd.

Beredning

Ärendet har initierats av trafik- och renhållningsnämnden och remitterats till stadsledningskontoret för synpunkter.

Mina synpunkter

Sedan den nuvarande majoriteten i stadshuset tillträdde i oktober har en rad satsningar genomförts med målet att återge Stockholm sin renommé som världens vackraste huvudstad. Långsiktiga och ansvarstagande initiativ har tagits för att återskapa en stad som stockholmarna kan trivas i, våga vistas i och stolt visa upp för besökande. Underhållsskulden betalas av, klottret och den illegala affischeringen minskar, städ-

ningen har utökats och stora pengar har lagts på belysning både estetiskt och för att öka tryggheten. På bara ett drygt halvår har tydliga resultat levererats och staden börjar leva upp till sitt forna rykte.

Träd i gatumiljö bidrar i högsta grad till en trivsamt och levande stad. Med den här satsningen gör vi inte bara en direkt satsning på fler träd i inner- och ytterstad, utan utvecklar samtidigt stadens kompetens inom området vilket ger resultat under lång tid framöver.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande

1. Projekt B43, "Markförbättrande åtgärder för stadens gatuträd" erhåller 13,7 mnkr i utökat bidrag från miljömiljarden.
2. Ändringen av projekt B43, "Markförbättrande åtgärder för stadens gatuträd" godkänns.

Stockholm den 15 augusti 2007

MIKAEL SÖDERLUND

Bilaga

Reservationer m.m.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarrådet *Yvonne Ruwaida* (mp) enligt följande.

Jag föreslår borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta att

1. besluta att fortsätta projektet "Lokaler för fastighetsnära insamling" samt att behålla finansieringen för detta projekt.
2. därutöver anför följande:

Den borgerliga sidan har under den förlidna mandatperioden gång på gång i skrivelser och annat poängterat vikten av att särskilt prioritera insamlingen av miljöfarligt avfall, samt att underlätta för den enskilde medborgaren att bli av med sitt utsorterade avfall. Därför är det anmärkningsvärt att den nuvarande borgerliga majoriteten väljer att retirera i sakfrågan, nu när man har möjligheten att ta tag i frågan rörande hur medborgarnas farliga avfall egentligen ska samlas in på ett säkert och enkelt sätt. Möjligheterna att hitta lämpliga insamlingsställen, särskilt i innerstaden, är mycket begränsade. Det krävs dessutom kontinuerlig tillsyn av personal med adekvat kompetens, för att insamling av farligt avfall ska vara laglig.

Hushållens farliga avfall är stadens ansvar och har ingenting med Förpackningsinsamlingen att göra. Däremot så kan det finnas samordningsvinster att göra tillsammans med Förpackningsinsamlingen, liksom med stadsdelsförvaltningarna, som har behov av att hitta platser för arbetsträning och motsvarande. Hur nära gränsen man kommer rörande var stadens ansvar slutar och producentansvaret börjar är, precis som i frågan om eventuella nergrävningar av återvinningsstationer en fråga som behöver detaljstuderas från fall till fall.

Konceptet "omvända butiker" finns redan i flera av Europas större städer och används där just för att på ett enkelt och nära sätt underlätta insamlingen just av farligt avfall. Man förlägger vanligtvis inte dessa lokaler i flerbostadshus utan i före detta fabrikslokaler, hantverkshus och motsvarande, men gärna nära bostadsområden, allt för att underlätta för den enskilde individen att avhända sig sitt miljöfarliga avfall.

Särskilt uttalande gjordes av borgarrådet *Carin Jämtin* (s) enligt följande.

Att trafikkontoret väljer att förorda en fortsättning på de flesta av miljömiljardsprojekten visar att medlen var motiverade och resulterade i projekt som fyllde en funktion för staden och dess verksamheter.

Ärendet visar också med önskvärd tydlighet vad den borgerliga majoritetens sänkta ambitioner på miljöområdet resulterar i. I ärendet ställs på ett konkret sätt ambitioner om att utveckla metoder att återvinna farliga avfall och el-avfall mot möjligheten att plantera fler träd. Med en socialdemokratisk budget hade det inte varit fallet.

Vi har ingen anledning att betvivla kontorets bedömning att det är svårt att realisera projektets mål. Den täta stenstaden byggdes i en tid som ställde andra krav och hade andra mål än dagens. Det är dock ett argument för att vi måste intensifiera ansträngningarna att hitta nya lösningar, ny teknik och utveckla återvinningssystemen. Det är inte ett argument för att minska ambitionerna.

Kommunstyrelsen

Reservation anfördes av *Stefan Nilsson* (mp) med hänvisning till reservationen av (mp) i borgarrådsberedningen.

Reservation gjordes av *Ann-Margarethe Livh* (v) enligt följande:

1. att i huvudsak godkänna redovisningen och beräknade tidpunkter för att avsluta projekten
2. att projektet ”lokaler för fastighetsnära insamling” löper på som tidigare planerat
3. att därutöver anföras följande:

En av nämndens huvuduppgifter måste vara att bidra till att avfallet per invånare minskar. För att detta ska kunna ske måste avfallshanteringen integreras på ett mycket bättre sätt än hur det är på de flesta håll i dag. Plockanalyser visar på att en stor andel av hushållssoporna består av sådant som egentligen är producenternas ansvar. Det visar på att systemet med de gröna behållarna så som det är utformat i dag inte är optimalt.

Återvinningsstationerna och skötseln av dessa är kanske den avfallsfrågan som väcker störst allmänt intresse. Vänsterpartiet vill ersätta de gröna behållarna med fasta lokaler för insamling av förpackningar (fastighetsnära insamling). Starkare krav ska ställas på fastighetsägarna samt att ekonomiskt gynna de som inför FNI (t ex bostadsrättsföreningar och de kommunala bolagen).

Vänsterpartiet vill skapa ett effektivt och lättillgängligt återvinningssystem, där producenterna tar det ekonomiska ansvaret för sina produkter. Därför vill vi ta bort producenternas ansvar för själva insamlingen och ersätta detta med ett ansvar för kommunerna att skapa ett fastighetsnära insamlingssystem för allt avfall. Producenterna ska då ersätta kommunerna för insamlingen av förpackningar och tidningar.

Ett sådant system är idag formellt otillåtet men har godkänts av Naturvårdsverket och tillämpas helt eller delvis i minst 20 kommuner. Därför vill vi ändra den nationella lagstiftningen och i väntan på detta låta staden ta initiativet på samma sätt som skett i till exempel Helsingborg. Projektet ”lokaler för fastighetsnära insamling” ska därför fortlöpa.

Särskilt uttalande gjordes av *Carin Jämtin*, *Tomas Rudin*, *Teres Lindberg* och *Mirja Räihä Järvinen* (alla s) med hänvisning till det särskilda uttalandet av (s) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

Trafik- och renhållningsnämnden ska utifrån mål och prioriteringar i budget 2007 göra en översyn av nämndens projekt inom miljömiljarden för att därefter fatta beslut om en fortsättning eller inte för respektive projekt. Trafik- och renhållningsnämnden har också i beslutet om verksamhetsplanen 2007 uppdragit åt kontoret att återkomma till nämnden med alternativa förslag och konsekvenser av avbrytande av projektet ”lokaler för fastighetsnära insamling”.

Trafikkontoret har gjort en förnyad genomgång av kontorets miljömiljardsprojekt och anför följande. Efter genomgången av projekten är kontorets förslag att samtliga projekt, utom ett, bör fullföljas i enlighet med projektplanen.

Projektet ”lokaler för fastighetsnära insamling” vars syfte var att fokusera på mottagning av hushållens farliga avfall och el-avfall kan avbrytas. Av bidragsbeloppet på 14,1 mnkr har 0,4 tkr upparbetas i utredningsfasen. Kontoret delar trafik- och renhållningsnämndens uppfattning att detta ”balanserar på gränsen till vad som är rimligt i fråga om producentansvar”. Kontoret anser med utgångspunkt från att projektet från början hade inriktningen mot att etablera en lokal för producentens ansvar för avfall främst tidningar och förpackningar att det i första hand är producenterna som ska etablera insamlingssystem. De bemannade lokalerna skulle även nyttjas för inlämning av hushållens farliga avfall och el-avfall.

Trafik- och renhållningsnämnden bedriver ett så kallat miljömiljardsprojekt, benämnt B43 ”Markförbättrande åtgärder för stadens gatuträd”. Projektet har inkommit med en ändringsanmälan där man bland annat vill pröva/utveckla nya metoder och utveckla system för att samla trottoarvatten till träden. Projektet som hitintills varit begränsat till innerstaden byggs genom den föreslagna ändringen även ut till ytterstaden där växtbäddsmiljön är annorlunda. Stadsledningskontorets uppfattning är att den samlade kunskapsmassan och kompetensen kring goda villkor och åtgärder för stadens gatuträd förbättras genom ändringen. Erfarenheterna kan ligga till grund för en plan för hur staden skapar långsiktigt goda livsmiljöer för stadens gatuträd. Stadsledningskontoret föreslår därför att ändringen godkänns och att projektet beviljas utökat bidrag med 13,7 mnkr.

Trafik- och renhållningsnämnden

Trafik- och renhållningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 13 februari 2007 att hemställa hos kommunfullmäktige att få ianspråkta resterande medel från projektet ”lokaler för fastighetsnära insamling” totalt 13,7 mnkr, till fortsatt renovering och nyplantering av stadens träd.

Reservation anfördes av Thorhild Lamo (v), *bilaga*.

Reservation anfördes av Mats Lindqvist (mp), *bilaga*.

Särskilt uttalande gjordes av Mirja Räihä Järvinen m.fl. (s), *bilaga*.

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 29 januari 2007 har i huvudsak följande lydelse.

Med en ändrad inriktning mot att i huvudsak ta emot hushållens farliga avfall och el-avfall bedömde kontoret att projektkostnaden motsvarar ca 5 mnkr. Kontoret har genomfört utredningar och utifrån dessa kan kontoret konstatera att det i dagsläget är möjligheten begränsad att etablera insprängd lokal för mottagning av avfall i flerbostadshus. Trafikkontoret kommer dock inom ramen för ordinarie verksamhet undersöka möjligheten till bemannade mottag-

ningsstationer för hushållens farliga avfall och el-avfall och återkomma i särskilt ärende. I bilaga finns en kortfattad redovisning av respektive projekt och konsekvensen av att avsluta projekten.

Med nämndens mål om att Stockholm ska bli en tryggare, renare och snyggare stad som grundval föreslår kontoret följande.

Stockholm står inför omfattande åtgärder om vi vill behålla en grönskande stad med stads-träd. Under 2004 inventerades innerstadens samtliga gatuträd för att utreda i vilken kondition träden befinner sig i. Under 2006 har inventering påbörjats av träden i ytterstaden. Inventeringen i innerstaden visade att ca 4 000 träd mår mycket dåligt eller är döende. De första resultaten av ytterstadens trädbestånd visar på liknande resultat.

För att rädda träden har arbete påbörjats med renovering av växtmiljön för träden. För att skapa bra växtbetingelser måste trädgropar renoveras genom att man återskapar en bra miljö för trädens rotsystem. Detta är ett tämligen kostnadskrävande arbete men ger mycket goda resultat. I ytterstaden är dessutom ett stort antal träd som tagits bort p g a påkörningsskador m m inte ersatta, varför ren nyplantering måste ske. Det handlar om ca 1 000 träd. Med nuvarande budgetramar kan endast ca 1/3 av behovet av åtgärder utföras per år. Med medel från miljömiljarden med 8,6 mnkr har markförbättrande åtgärder för stadens gatuträd genomförs. Projektet är avslutat. Ett omfattande behov kvarstår trots det.

Av det skälet föreslår kontoret att nämnden hos KF begär att få ianspråkta resterande medel från projektet "lokaler för fastighetsnära insamling" totalt 13,7 mnkr till att istället användas för fortsatt renovering och nyplantering av stadens träd.

Trafikkontorets förslag

Kontoret föreslår att trafik – och renhållningsnämnden godkänner redovisningen och beräknade tidpunkter för att avsluta projekten. Att trafik- och renhållningsnämnden beslutar avbryta projektet "lokaler för fastighetsnära insamling" och att nämnden hemställer hos KF att få ianspråkta överblivna medel från projektet "lokaler för fastighetsnära insamling" totalt 13,7 mnkr, till fortsatt renovering och nyplantering av stadens träd.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret för synpunkter.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande har i huvudsak följande lydelse.

Bakgrund

Kommunfullmäktige beslöt den 2 juni 2003 att i bokslutet för 2002 avsätta 1,0 mdkr för miljöinriktade insatser, och för att undvika miljö- och hälsoskyddsproblem i framtiden.

Kommunstyrelsen har upprättat avtal genom stadsledningskontorets försorg med nämnder och bolag som bedriver projekt i enlighet med avsättningens intentioner och regler. Större förändringar av projekt, eller förändringar som överstiger 20 procent, eller 4 mnkr av ursprungligt projektbidrag måste godkännas av kommunstyrelsen. Mindre förändringar hantearas genom rådande delegationsordning av stadsledningskontoret.

Ärendet

Trafiknämnden bedriver sedan december 2005 ett miljömiljardsprojekt, B43 "Markförbättrande åtgärder för stadens gatuträd". Projektet beviljades ursprungligen 8,7 mnkr i investeringsbidrag från Miljömiljarden. Projektets syfte kan kortfattat beskrivas enligt följande:

- att minska luftföroreningar i innerstaden
- att öka dom åtgärdade gatuträdens förmåga att binda luftföroreningar
- att minska belastningen på recipienterna för dagvatten
- att öka infiltrationen och rening av dagvatten i befintlig miljö (källåtgärder)
- att främja grundvattennivåerna
- att minska belastningen på dagvattenledningssystemet
- att minska skadorna på VA-ledningar och ytbeläggningar orsakade av träd
- att förbättra situationen för innerstadens gatuträd

Projektet har hitintills resulterat i en förstärkt "grönkil" genom staden mellan

Haga/Brunnsviken-Nybroviken och en sammanlänkning av parker och gaturum. Förutsättningarna för ökad biologisk mångfald har förstärkts. Nya växtbäddar och luft- och infiltrationsbrunnar till träden har anlagts, vilket ger förutsättningar för en ökning av bladvolymen med upp till 10 gånger mot dagens förhållanden. Trottoarernas dagvatten leds till träden, och genom detta minskar belastningen på avloppssystemet och recipienterna av dagvatten.

Trafiknämnden vill nu pröva hittills tillämpade metoder i större skala, på andra typer av träd och i olika miljöer för att säkra mätdata och erfarenheter. Genom den föreslagna ändringen kan alternativa metoder provas för att nå de övergripande målen med projektet, samtidigt som systemen för att samla dagvatten från trottoarerna till träden kan utvecklas utifrån inledande vunna erfarenheter.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av stadsledningskontoret, stadsdirektörens stab. En referensgrupp knuten till Miljömiljarden har granskat den föreslagna ändringen och tillstyrker densamma.

Stadsledningskontorets synpunkter och förslag

Förslaget till ändringen av trafiknämndens projekt B43 stämmer väl överens med syftet kommunfullmäktiges avsättning för miljömiljarden och har god koppling till miljöprogrammet. Erfarenheterna från projektet präglas redan av viktiga kriterier som nytänkande och metodutveckling, vilket möjliggör spridande av kunskap. Genom ändringen medges ytterligare prov av nya djupgående växtbäddar, alternativa jordblandningar, lufttillförsel och långverkande näringstillförsel, samt ledning av gaturvatten från lågtrafikerade gator till träden. Genom ändringen medges även att erfarenheter och metodutveckling tillämpas i ytterstadsmiljöer där förutsättningarna ofta skiljer sig från innerstaden.

Ett godkännande av ändringen innebär att stadens kompetens kring vilka åtgärder och metoder som bäst svarar mot behovet av att skapa långsiktigt goda växtmiljöer för stadens gatuträd kraftigt förbättras. Dessa kunskaper kan ligga tillgrund för en långsiktig plan för förnyelse av den biologiska mångfalden och skapande attraktiva växtmiljöer för stadens gatuträd.

Det är stadsledningskontorets uppfattning att ändringen av projekt B 43 ska godkännas och att projektet beviljas 13,7 mnkr i ökad medelstilldelning.

RESERVATIONER M.M.

Trafik- och renhållningsnämnden

Reservation anfördes av Thorhild Lamo (v) enligt följande

- att i huvudsak godkänna redovisningen och beräknade tidpunkter för att avsluta projekten
att projektet ”lokaler för fastighetsnära insamling” löper på som tidigare planerat
att därutöver anförda följande:

En av nämndens huvuduppgifter måste vara att avfallet per invånare minskar. För att detta ska kunna ske måste avfallshanteringen integreras på ett mycket bättre sätt än hur det är på de flesta håll i dag. Plockanalyser visar på att en stor andel av hushållssoporna består av sådant som egentligen är producenternas ansvar. Det visar på att systemet med de gröna behållarna så som det är utformat i dag inte är optimalt.

Återvinningsstationerna och skötseln av dessa är kanske den avfallsfrågan som väcker störst allmänt intresse. Vänsterpartiet vill ersätta de gröna behållarna med fasta lokaler för insamling av förpackningar (fastighetsnära insamling). Starkare krav ska ställas på fastighetsägarna samt att ekonomiskt gynna de som inför FNI (t ex bostadsrättsföreningar och de kommunala bolagen).

Vänsterpartiet vill skapa ett effektivt och lättillgängligt återvinningssystem, där producenterna tar det ekonomiska ansvaret för sina produkter. Därför vill vi ta bort producenternas ansvar för själva insamlingen och ersätta detta med ett ansvar för kommunerna att skapa ett fastighetsnära insamlingssystem för allt avfall. Producenterna ska då ersätta kommunerna för insamlingen av förpackningar och tidningar.

Ett sådant system är idag formellt otillåtet men har godkänts av Naturvårdsverket och tillämpas helt eller delvis i minst 20 kommuner. Därför vill vi ändra den nationella lagstiftningen och i väntan på detta låta staden ta initiativet på samma sätt som skett i till exempel Helsingborg. Projektet ”lokaler för fastighetsnära insamling” ska därför fortlöpa.

Reservation anfördes av Mats Lindqvist (mp) enligt följande

- att besluta att fortsätta projektet ”Lokaler för fastighetsnära insamling” samt att behålla finansieringen för detta projekt.
att därutöver anförda följande:

Den borgerliga sidan har under den förlidna mandatperioden gång på gång i skrivelser och annat poängterat vikten av att särskilt prioritera insamlingen av miljöfarligt avfall, samt att underlätta för den enskilde medborgaren att bli av med sitt utsorterade avfall. Det finns fog för den tidigare borgerliga kritiken just i denna fråga. Därför är det anmärkningsvärt att den nuvarande borgerliga majoriteten väljer att retirera i sakfrågan, nu när man har möjligheten att ta tag i frågan rörande hur medborgarnas farliga avfall egentligen ska samlas in på ett säkert och enkelt sätt. Möjligheterna att hitta lämpliga insamlingsställen, särskilt i innerstaden, är mycket begränsade. Det krävs dessutom kontinuerlig tillsyn av personal med adekvat kompetens, för att insamling av farligt avfall ska vara laglig. Hushållens farliga avfall är stadens ansvar och har ingenting med Förpackningsinsamlingen att göra. Däremot så kan det finnas samordningsvinster att göra tillsammans med Förpackningsinsamlingen, liksom med stadsdelsförvaltningarna, som har behov av att hitta platser för arbetsträning och motsvarande. Hur nära gränsen man kommer rörande var stadens ansvar slutar och producentansvaret börjar är, precis som i frågan om eventuella nergrävningar av återvinningsstationer en fråga som behöver detaljstuderas från fall till fall. Konceptet ”omvända butiker” finns redan i flera av Europas större städer och används där just för att på ett enkelt och nära sätt underlätta insamlingen just av farligt avfall.

Man förlägger vanligtvis inte dessa lokaler i flerbostadshus utan i före detta fabrikslokaler, hantverkshus och motsvarande, men gärna nära bostadsområden, allt för att underlätta för den enskilde individen att avhända sig sitt miljöfarliga avfall.

Vi har självfallet ingenting emot att man renoverar och nyplanterar stadens träd. Tvärtom så är vi de första att förespråka just detta. Men att ställa stadens träd emot behovet av förbättrade möjligheter till insamling av hushållens farliga avfall är absurt!

Särskilt uttalande gjordes av Mirja Räihä Järvinen m.fl. (s) enligt följande

Det här visar med önskvärd tydlighet vad den borgerliga majoritetens sänkta ambitioner på miljöområdet resulterar i. I ärendet ställs på ett konkret sätt ambitioner om att utveckla metoder att återvinna farliga avfall och el- avfall mot möjligheten att plantera fler träd. Med en socialdemokratisk budget hade det inte varit fallet.

Vi har ingen anledning att betvivla kontorets bedömning att det är svårt att realisera projektets mål. Den täta stenstaden byggdes i en tid som ställde andra krav och hade andra mål än dagens. Det är dock ett argument för att vi måste intensifiera ansträngningarna att hitta nya lösningar, ny teknik och utveckla återvinningssystemen. Det är inte ett argument för att minska ambitionerna.